

Indstilling til Cavlingprisen af Lasse Skou Andersen, Sebastian Gjerding, Emilie Ekeberg, Nikolaj Houmann Mortensen og Charlotte Aagaard for afdækningen af våbeneksport til Israel

Der er især én historie, som står frem, når man ser hen over de senere års store journalistiske projekter i Danmark. En historie af internationalt tilsnit, der udmærker sig ved, hvor dygtigt den er researchet, hvor nøgternt den er fortalt, og hvor væsentlig dens betydning er.

Det er historien om det danske bidrag til Israels krig i Gaza. Om hvordan staten Danmark har tilladt leverancer af komponenter til de israelske F-35-kampfly, der kaster bomber over enklaven i en krig, der vil gå over i historien som et civilisatorisk kollaps.

Bag historien står journalisterne Lasse Skou Andersen og Sebastian Gjerding fra Information samt Emilie Ekeberg, Nikolaj Houmann Mortensen og Charlotte Aagaard fra Danwatch.

Med en utrolig vedholdenhed har de fem journalister igennem to et halvt år afdækket sagen lag for lag. Deres arbejde har vakt opsigt internationalt og er blevet omtalt i en lang række udenlandske medier. Listen over afsløringer er for lang til at remse op her, men vil fremgå af den vedlagte artikelliste.

Officielt fører den danske regering en »meget restriktiv« linje i forhold til våbeneksport til Israel. Men som journalisterne har afdækket, har man ved hjælp af kreative juridiske fortolkninger og snørklede sagsbehandlingsprocedurer reelt sat eksportkontrollen ud af kraft.

Journalisterne har afdækket konsekvenserne af den danske regerings politik. De har eksempelvis dokumenteret, hvordan såkaldte pyloner, produceret af bl.a. danske Terma, benyttes til at bevæbne de israelske F-35-fly med stærkt kontroversielle megabomber, hvis brug i et så tæt befolket område som Gaza ifølge eksperter meget vel kan udgøre krigsforbrydelser. De har også afdækket, hvordan flyene er blevet brugt til et konkret angreb med store civile tab.

De har udstillet regeringens forklaring ved at dokumentere, at flere af Danmarks nærmeste allierede og partnere i F-35-samarbejdet modsat Danmark og uden konsekvenser har valgt at

stoppe leverancer af kampfly-reservedele til Israel af frygt for at tage del i mulige israelske krigsforbrydelser. Og senest har de afsløret, hvordan det danske forsvar så sent som i august sendte reservedele til kampflyene direkte til Israel.

Undervejs har myndighederne måttet korrigere urigtige oplysninger til Folketinget og flere gange ændre praksis. Men som journalisterne har vist, har de hele tiden holdt døren åben for at fortsætte eksporten af militært udstyr, der ender i israelske kampfly.

Regeringstoppens forklaringer i sagen tegner et billede af, at de af hensyn til forholdet til USA og Danmarks egen sikkerhed har valgt at opretholde eksporten på trods af risikoen for at bidrage til krigsforbrydelser. Det er en kynisk, realpolitisk kalkule, som aldrig ville være blevet blotlagt, hvis ikke det var for de fem journalisters arbejde.

Historien om Danmarks leverancer til de israelske F-35-kampfly vil stå tilbage som en vigtig del af fortællingen, når historien skal skrives om, hvordan Danmark reagerede, da en af vores allierede begik nogle af de mest alvorlige forbrydelser inden for international ret mod en civilbefolkning på to millioner mennesker. For den indsats bør Lasse Skou Andersen, Sebastian Gjerding, Emilie Ekeberg, Nikolaj Houmann Mortensen og Charlotte Aagaard belønnes med Cavlingprisen.

Anton Geist